

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № _____

«_____» _____ 2021 р.

Заступник голови Приймальної
комісії

Ю. О. Каганов

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ОСНОВ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

Освітня програма: Публічне управління та адміністрування

Запоріжжя – 2021 рік

I. Пояснювальна записка

1. Мета фахового вступного випробування.

Мета фахового вступного випробування з основ держави і права – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок абітурієнтів, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені/рівні бакалавра/спеціаліста (магістра), з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору абітурієнтів на навчання за освітнім ступенем магістра спеціальності «Публічне управління та адміністрування» в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

2. Форма фахового вступного випробування.

Випробування проходить у письмовій формі: абітурієнти дають письмову відповідь на питання екзаменаційного білету. Тривалість написання роботи – 60 хвилин.

3. Білети: структура білету.

Білет фахового вступного випробування містить 3 питання.

4. Вимоги до відповіді вступника.

Вступник повинний виявити: вміння аналізувати державно-правову систему, пояснювати природу, функції та механізми державно-правових явищ, розкривати їх сутність та значення для розвитку суспільства, класифікувати ці явища за різними критеріями, проводити порівняльний аналіз, давати визначення державно-правовим явищам та пояснювати їх сутність і зміст, демонструвати обізнаність із тенденціями і проблемами розвитку сучасного юридичного знання.

II. Критерії оцінювання

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем магістра (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабе знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

III. Структура програми

1. Поняття, сутність і типологія держави.

Поняття та ознаки держави. Сутність та соціальне призначення держави. Причини та передумови походження держави. Теорії походження держави: їх основні положення та представники. Державна влада: її поняття та елементи. Співвідношення держави й державної влади. Суверенітет держави: його поняття, ознаки та нормативно-правова регламентація. Суверенітет держави, суверенітет народу, суверенітет нації: питання їх співвідношення та взаємодії. Типологія держав: формаційний і цивілізаційний підходи до типології держав.

2. Функції держави.

Поняття та ознаки функцій держави. Критерії класифікації та види функцій держави. Об'єктні функції сучасної держави. Технологічні функції держави. Форми й методи реалізації функцій держави. Механізм реалізації функцій держави: поняття такого механізму, його елементи та їх характеристика.

3. Форма держави.

Поняття та загальна характеристика елементів форми держави. Форма державного правління: її поняття та види. Монархія як форма державного правління: її поняття, ознаки та види. Республіка як форма державного правління: її поняття, ознаки та види. Загальна характеристика форми державного устрою. Унітарна держава: її поняття, ознаки та види. Федерація: її поняття, ознаки та види. Інші форми державного устрою. Міжнародні об'єднання держав: їх поняття, види та загальна характеристика. Державно-правовий режим як елемент форми держави: його поняття та види.

4. Механізм та апарат держави.

Поняття, ознаки та елементи механізму держави. Принципи механізму держави: їх поняття, види, нормативно-правова регламентація. Державний апарат: його поняття та структура. Співвідношення державного апарату та механізму держави. Органи держави як основний елемент механізму держави: їх поняття, ознаки й класифікація. Поділ влади як принцип організації і діяльності державного апарату. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої, судової влади та їх функції. Державна служба та її види. Державний службовець, посадова особа.

5. Громадянське суспільство, політична система й держава.

Поняття, ознаки та структура громадянського суспільства. Взаємодія громадянського суспільства й держави. Концепція відкритого суспільства та відкритої держави. Поняття, функції та структура політичної системи суспільства. Місце та роль держави в політичній системі суспільства. Політичні партії в політичній системі суспільства: правове регулювання їх статусу та діяльності. Держава й громадські об'єднання.

6. Демократична, соціальна, правова держава.

Поняття та ознаки демократичної держави. Форми та інститути демократії. Принципи демократії та її функції. Правова держава: її поняття та ознаки. Верховенство права й правова держава: питання їх співвідношення та взаємодії. Поняття та ознаки соціальної держави. Демократична, соціальна, правова держава як принцип державного ладу. Шляхи формування соціальної, правової держави в Україні.

7. Поняття та сутність права.

Поняття права та його ознаки. Основні теорії виникнення права. Соціальні та правові норми. Характерні ознаки права. Сутність та соціальне призначення права. Функції права: їх поняття та загальна характеристика. Принципи права: їх поняття та види. Закон,

економіка, політика та право: питання їх співвідношення та взаємодії.

8. Джерела (форми) права.

Поняття та види джерел (форм) права. Співвідношення форми та джерела права. Правовий звичай як джерело права. Правовий прецедент як джерело права: його поняття та ознаки. Нормативно-правовий договір: його поняття та ознаки. Нормативно-правовий акт як джерело права: його поняття, ознаки та види. Відмінність нормативно-правового акту від інших актів (документів) правового характеру. Закон як вид нормативно-правового акту: його поняття, ознаки та види. Підзаконні нормативно-правові акти: їх поняття, види. Правова доктрина: її поняття та особливості. Релігійно-правовий текст: його поняття, ознаки та особливості.

9. Норма права.

Поняття та ознаки норм права. Співвідношення норми права з нормами моралі, корпоративними, релігійними, політичними нормами. Критерії класифікації та види норм права. Структура норми права: гіпотеза, диспозиція, санкція. Способи (прийоми) викладення елементів норм права в приписах статей нормативно-правових актів.

10. Система права та система законодавства.

Система права: її поняття, ознаки та структурні елементи. Публічне й приватне право. Загальна характеристика галузей та інститутів права. Система законодавства: її поняття, ознаки та структура. Співвідношення системи права й системи законодавства. Співвідношення норм міжнародного й національного права.

11. Правовідносини.

Правовідносини: їх поняття, ознаки та класифікація. Структура правовідносин. Суб'єкти правовідносин: їх поняття та види. Правосуб'єктність: її поняття, елементи та їх характеристика. Поняття і види об'єктів правовідносин. Юридичний факт: його поняття, ознаки та види. Фактичний (юридичний) склад правовідносин: його ознаки та види.

12. Правотворчість.

Поняття та ознаки правотворчості. Функції та принципи правотворчості. Види правотворчості та їх загальна характеристика. Поняття та стадії правотворчого процесу. Межі чинності нормативно-правових актів. Систематизація нормативно-правових актів: її поняття, сутність та призначення. Облік, інкорпорація та консолідація нормативно-правових актів. Кодифікація та створення зводу законів як особливі змістовні форми систематизації нормативно-правових актів.

13. Юридична відповідальність. Законність та правопорядок.

Юридична відповідальність: її поняття та ознаки. Принципи юридичної відповідальності. Мета та функції юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Підстави притягнення та звільнення від юридичної відповідальності. Правопорушення: його поняття, ознаки та види. Юридичний склад правопорушення. Законність: її поняття, ознаки та структура. Зміст законності. Принципи та гарантії законності. Поняття, ознаки та функції правопорядку. Принципи та структура правопорядку. Право, законність, правопорядок: питання їх співвідношення та взаємодії.

14. Правосвідомість та правова культура. Правове виховання.

Правосвідомість: її поняття, структура та функції. Види правосвідомості. Правова культура: поняття, види, функції правової культури та шляхи її формування. Співвідношення правової культури з правовим нігілізмом та правовим ідеалізмом. Правове виховання: його поняття, мета, завдання, принципи та функції. Механізм реалізації правового виховання.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

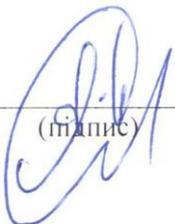
1. Бутченко Т. І. Соціально-політичне проектування: проблема взаємозв'язку суспільних потреб і державних інтересів : монографія / Т. І. Бутченко. – Запоріжжя : КСК-Альянс, 2011. – 280 с.
2. Задорожня Г. В. Конституційно-правовий статус глави держави в Україні та зарубіжних країнах: порівняльний аналіз : монографія / Г. В. Задорожня. – К. : Алерта, 2016. – 552 с.
3. Іванов В.М. Історія держави і права України : підручник / В. М. Іванов. – К. : КУП НАНУ, 2013. – 892 с.
4. Конституція України [Електронний ресурс] : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
5. Краснокутський О. В. Взаємозв'язок політичної та правової свідомості: проблема формування ідеології державотворення : монографія / О. В. Краснокутський ; Державний вищий навчальний заклад «Запорізький національний університет» Міністерства освіти і науки України. – Запоріжжя : КСК-Альянс, 2014. – 428 с.
6. Лок Дж. Два трактати про врядування / Джон Лок ; [пер. з англ. О. Терех, Р. Димерець]. – К. : Основи, 2001. – 265 с.
7. Основи держави і права України : підручник / В. Л. Ортинський, В. К. Грищук, М. А. Мацько та ін. – К. : Знання, 2008. – 583 с.
8. Скаун О. Ф. Теорія права і держави : підручник / О. Ф. Скаун. – Вид. 4-те, допов. і перероб. – Київ : Правова єдність : Алерта, 2014. – 524 с.
9. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. Б. Жданенко та ін. ; за ред. О. Г. Данильяна. – Харків : Право, 2016. – 488 с.
10. Теорія держави і права : підручник / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. – Харків : Право, 2015. – 368 с.
11. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / [Зайчук О. В. та ін. ; відп. ред. Зайчук О. В.]. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 685 с.
12. Ющик О. І. Конституційні основи розвитку законодавства України : навч. посіб. / О. І. Ющик, Ю. Л. Бошицький, В. І. Риндюк ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, Київ. ун-т права. – Київ : Юридична думка, 2015. – 155 с.

Додаткова:

1. Аллан Т. Р. С. Конституційна справедливість. Ліберальна теорія верховенства права / Т. Р. С. Аллан. – К. : Києво-Могилян. акад., 2008. – 385 с.
2. Віхров О. П. Теорія держави і права: курс лекцій : навч. посіб. / Віхров О. П., Віхрова І. О. ; Чернігів. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів : Десна Поліграф, 2015. – 303 с.
3. Воловик В. І. Політична філософія : навч. посібник для ВНЗ / В. І. Воловик ; ДВНЗ «ЗНУ» М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. – Запоріжжя : Просвіта, 2012. – 182 с.
4. Качур В. О. Теорія держави і права : навч. посіб. / В. О. Качур ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Київ : КОМПРИНТ, 2014. – 327 с.
5. Котюк В.О. Основи держави і права : навч. посібник / В. О. Котюк. – 3-тє вид., доп. і

- перероб. – К. : Атіка, 2001. – 432 с.
6. Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права : підруч. для студентів ВНЗ / О. Г. Мурашин ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – Київ : Ун-т «Україна», 2014. – 560 с.
  7. Теорія держави і права в тестових завданнях : навч. посіб. / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ ; [уклад.: Наливайко Л. Р. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Наливайко Л. Р. – Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2014. – 357 с.
  8. Тимченко С. М. Теорія держави і права. Практикум для студентів юридичних спеціальностей / С. М.Тимченко, Л. Г. Удовика. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 248 с.
  9. Теория государства и права : государственный экзамен / Н. Н. Крестовская [и др.]. – Х. : Одиссей, 2012. – 256 с.
  10. Шмоткін О. В. Теорія держави і права : підручник / О. В. Шмоткін ; Нац. акад. Служби безпеки України. – Київ : Нац. акад. СБУ, 2016. – 432 с.

Голова фахової
атестаційної комісії

(підпис)

(О.В. Краснокутський)
(ініціали та прізвище)